

Generalitat de Catalunya

Agència de Salut Pública de Catalunya

Implicació del RD 1311/2012 en l'àmbit de la salut pública

Jornada tècnica

**Conseqüències del Reial decret 1311/2012 sobre l'ús
sostenible de productes fitosanitaris**

Girona, 30 d'octubre de 2012

Irene Corbella

REGLAMENT (CE) N° 1107/2009, de 21 de octubre, relatiu a la comercialització de productes fitosanitaris

La producció vegetal ocupa un lloc molt important en la Comunitat. La utilització de productes fitosanitaris és una de les formes més importants de protegir els vegetals i els productes vegetals contra els organismes nocius i les males herbes i de millorar la producció agrària. No obstant, els productes fitosanitaris poden també tenir efectes desfavorables en la producció vegetal. La seva utilització pot produir perills per als sers humans, els animals i el medi ambient, en particular si es comercialitzen sense haver estat assajats i autoritzats i si s'usen de forma incorrecte.

REGLAMENT (CE) N° 528/2012, de 22 de maig, relatiu a la comercialització i l'ús dels biocides

Els biocides són necessaris amb la finalitat de control dels organismes nocius per a la salut humana o animal i de control dels organismes nocius per als materials naturals o manufacturats; tanmateix, poden implicar riscos per a les persones, els animals i el medi ambient degut a les seves propietats intrínseques i a les pautes d'ús corresponents.

Directiva 2009/128/CE, de 21 d'octubre

Considerant....

D'acord amb el 6è programa d'acció comunitari en matèria de medi ambient (Decisió nº 1600/2002/CE) s'ha d'establir un marc jurídic comú per aconseguir l'ús sostenible dels plaguicides, tenint en compte els enfocaments cautelari i preventiu.

Els EM han d'utilitzar plans d'acció nacionals per fixar objectius quantitatius, fites, mesures, calendaris i indicadors, amb l'objectiu de reduir els riscos i els efectes de la utilització de plaguicides en la salut humana i en el medi ambient.

Els EM han de supervisar la utilització dels productes que continguin substàncies actives especialment preocupants i establir calendari i objectius per reduir la seva utilització.

És fonamental que els EM creïn sistemes de formació dels distribuïdors, assessors i usuaris professionals de plaguicides de forma que qui hagi d'utilitzar-los sigui plenament conscient dels possibles riscos per a la salut humana i el medi ambient i de les mesures apropiades per reduir-los en la mesura del que sigui possible.

Directiva 2009/128/CE, de 21 d'octubre

.....

En el moment de la venda de plaguicides s'ha de donar assessorament específic a l'usuari final, i en particular als usuaris professionals, sobre les instruccions de seguretat per a la salut humana i el medi ambient. Als usuaris no professionals, s'han de fer recomanacions, especialment referents a la manipulació i emmagatzematge segurs dels plaguicides i l'eliminació d'envasos.

Tenint en compte els possibles riscos derivats de l'ús dels plaguicides, el públic en general ha d'estar millor informat dels efectes globals del seu ús, mitjançant campanyes de sensibilització, informació difosa a través dels comerciants, i altres mesures adequades.

Han de promoure's a escala europea i nacional programes d'investigació destinats a determinar l'impacte de l'ús dels plaguicides en la salut humana, inclosos estudis sobre els grups d'alt risc.

A fi i efecte de reduir al mínim els efectes negatius dels plaguicides sobre la salut humana i el medi ambient degut als equips d'aplicació de plaguicides, és pertinent establir sistemes d'inspecció tècnica periòdica dels equips ja en ús.

Directiva 2009/128/CE, de 21 d'octubre

.....

La polvorització aèria de plaguicides pot causar efectes negatius en la salut humana i el medi ambient, sobretot per la deriva de la polvorització. Per tant, s'ha de prohibir en general, amb possibles excepcions en els casos en què presenti clares avantatges en termes de menor impacte en la salut humana i el medi en comparació amb altres mètodes de polvorització o quan no hi hagi cap alternativa viable, sempre que s'usin les millors tècniques disponibles per reduir la deriva.

L'ús de plaguicides en les zones destinades a la captació d'aigua potable, o sobre superfícies molt permeables pot provocar riscos més elevats de contaminació del medi aquàtic. Per tant, cal reduir l'ús de plaguicides en la mesura del que sigui possible, o eliminar-se quan sigui apropiat.

En llocs com parcs i jardins públics, camps d'esport i àrees de lleure, àrees escolars i de joc infantil o immediacions de centres d'assistència sanitària, els riscos derivats de l'exposició als plaguicides són grans. S'hi ha de minimitzar o prohibir l'ús de plaguicides. Quan s'usin, s'han de preveure mesures adequades de gestió del risc, així com concedir-se prioritat als plaguicides de baix risc i a les mesures de control biològic.

Rd 1311/2012

Objecte:

Aconseguir un ús sostenible dels productes fitosanitaris mitjançant

La reducció dels riscos
La reducció dels efectes

en la salut humana i el medi ambient

Foment de la gestió integrada:

“ Formes d'intervenció que minimitzin els riscos per a la salut humana...”

Capítol VIII – Reducció del risc en zones específiques

- L'assessorament donarà prioritat a l'ús de productes de baix risc en zones d'extracció d'aigua per a consum humà, zones de protecció d'hàbitats i espècies significatives o amenaçades.
- Els òrgans competents, tenint en compte els requisits d'higiene i salut pública i la biodiversitat, o els resultats d'avaluació de risc pertinents, vetllaran per a que es minimitzi o es prohibeixi l'ús de productes fitosanitaris en algunes zones específiques.
- Mesures per a zones tractades recentment que utilitzin **els treballadors agraris**: Sense perjudici de l'obligació de **respectar el termini de reentrada**, no s'ha de procedir a la reentrada **fins que no s'hagin assecat les parts del cultiu que puguin entrar en contacte amb les persones**.

El responsable dels tractaments s'ha d'ocupar de transmetre la informació necessària perquè els treballadors de l'explotació puguin conèixer el moment i les condicions a partir dels quals està permès entrar després d'un tractament.

Aquesta obligació també és per a tercers: a través de cartells o sistemes similars quan s'hagin efectuat tractaments en finques no tancades adjacents a vies o àrees públiques urbanes, o quan l'òrgan competent determini la necessitat en funció de l'extensió del tractament o toxicitat del producte utilitzat.

En cultius d'hivernacle, locals i magatzems, quan s'hagi tractat amb productes fitosanitaris diferents dels de baix risc: s'ha d'indicar en un cartell visible a l'entrada del recinte la mateixa informació.

Capítol XI – ús de fitosanitaris en àmbits diferents de la producció agrària

Àmbits:

- a) **Espais utilitzats pel públic en general: àrees verdes i de lleure o dedicades a la pràctica d'esports. Parcs oberts (inclòs càmtings, arbrat viari,...) i Jardins confinats (inclòs hivernacles, espais amb plantes ornamentals als centres de treball o comercials).**
- b) **Camps d'esports (persones amb indumentària i calçat adequat (Oberts i Confinats)**
- c) **Espais utilitzats per grups vulnerables: escoles, llars infants, camps joc infantil, CAPs, residències 3ª edat)**
- d) Espais d'ús privat: jardins domèstics d'exterior, d'interior, horts familiars)
- e) Xarxes de serveis: ferrocarrils, elèctriques, tallafocs, ...
- f) Zones industrials: àrees accés restringit, on calgui mantenir terreny sense vegetació.
- g) Camps de multiplicació (producció material de reproducció vegetal
- h) Centres de recepció (centrals hortofrutícoles, magatzems, etc)

**Zones
específiques**

Cal **minimitzar o prohibir l'ús de plaguicides**, adoptant mesures adequades de **gestió del risc** i prioritant els productes de **baix risc**. Preferència a les tècniques d'aplicació més eficients, com els **equips de baixa deriva**.

Capítol XI – ús de fitosanitaris en àmbits diferents de la producció agrària

- a) Espais utilitzats pel públic en general: àrees verdes i de lleure o dedicades a la pràctica d'esports:
Parcs oberts (inclòs càmpings, arbrat viari,...) i Jardins confinats (inclòs hivernacles, espais amb plantes ornamentals als centres de treball o comercials).
- b) Camps d'esports (persones amb indumentària i calçat adequat (Oberts i Confinats)
- c) Espais utilitzats per grups vulnerables: escoles, llars infants, camps joc infantil, CAPs, residències 3ª edat)
- d) Espais d'ús privat: jardins domèstics d'exterior, d'interior, horts familiars)
- e) Xarxes de serveis: ferrocarrils, elèctriques, tallafocs, ...
- f) Zones industrials: àrees accés restringit, on calgui mantenir terreny sense vegetació.
- g) Camps de multiplicació
- h) Centres de recepció

Prohibits:

- Tractaments **aeris**
- Tractaments per **espolvoreig** amb assistència neumàtica (excepte llocs confinats)

Capítol XI – ús de fitosanitaris en àmbits diferents de la producció agrària

- a) Espais utilitzats pel públic en general: àrees verdes i de lleure o dedicades a la pràctica d'esports:
Parcs oberts (inclòs càmpings, arbrat viari,...) i Jardins confinats (inclòs hivernacles, espais amb plantes ornamentals als centres de treball o comercials).
- b) Camps d'esports (persones amb indumentària i calçat adequat (Oberts i Confinats)
- c) Espais utilitzats per grups vulnerables: escoles, llars infants, camps joc infantil, CAPs, residències 3ª edat)
- d) Espais d'ús privat: jardins domèstics d'exterior, d'interior, horts familiars)**
- e) Xarxes de serveis: ferrocarrils, elèctriques, tallafocs, ...
- f) Zones industrials: àrees accés restringit, on calgui mantenir terreny sense vegetació.
- g) Camps de multiplicació
- h) Centres de recepció

Usos no professionals

- Productes autoritzats per a ús no professional per aquests àmbits.
- Capacitats màximes 1 litre (aerosols o directes) o 500 g o ml pels altres.
- Requisits (Annex VIII)

c) Espais d'ús privat: jardins domèstics d'exterior, d'interior, horts familiars)

Requisits (Annex VIII)

No es podran utilitzar els classificats com explosius (Reglament CLP) o F+, comburents (O), explosius, T o T+ (RD 255/2003)

o que tinguin unes indicacions de perill determinades:

- Gas (H220), aerosol (H222), o líquid i vapors (H224) extremadament inflamables.
- Perill d'incendi en cas d'escalfament (H242).
- Pot provocar o agreujar un incendi; comburent (H270), per a gasos.
- Pot provocar un incendi o una explosió; molt comburent (H271), per a líquids o sòlids.
- Mortal o tòxic en cas d'ingestió (H300 o H301), en contacte amb la pell (H310 o H311) o en cas d'inhalació (H330 o H331).
- Tòxic en contacte amb els ulls (EUH070).
- En contacte amb àcids allibera gasos molt tòxics (EUH032), o tòxics (EUH031).
- Pot provocar una reacció al·lèrgica a la pell (H317), o símptomes d'al·lèrgia o asma o dificultats respiratòries en cas d'inhalació (H334).
- Provoca (H370) o pot provocar (H371) danys en els òrgans.
- Provoca (H372) o pot provocar (H373) danys en els òrgans després d'exposicions prolongades o repetides.
 - Pot provocar (H350) o se sospita que provoca (H351) càncer.
 - Pot provocar (H340) o se sospita que provoca (H341) defectes genètics.
 - Pot perjudicar (H360F) o se sospita que perjudica (H361f) la fertilitat.
 - Pot danyar (H360D) o se sospita que danya (H361d) el fetus.
 - Pot irritar les vies respiratòries (H335).
 - Provoca lesions oculars greus (H318).

Reglament CLP

RD 255/2003

- En contacte amb àcids allibera gasos molt tòxics (R32), o tòxics (R31).
- Possibilitat de sensibilització en contacte amb la pell (R43), o per inhalació (R42).
- Risc d'efectes greus per a la salut en cas d'exposició prolongada (R48).
- Possibles efectes cancerigens (R40).
- Possibilitat d'efectes irreversibles (R68).
- Possible risc de perjudicar la fertilitat (R62).
- Possible risc durant l'embaràs d'efectes adversos per al fetus (R63).
- Irrita les vies respiratòries (R37).
- Risc de lesions oculars greus (R41).
- Tòxic en contacte amb els ulls (RSh1).

Capítol XI – ús de fitosanitaris en àmbits diferents de la producció agrària

Condicions per als **usos professionals no agraris**:

- Previ assessorament sobre gestió integrada de plagues. Document assessorament (Annex IX)
- Contracte entre interessat i professional/empresa.
- Professional/empresa ha de redactar el pla de treball – dades Annex X. Pot contemplar periodicitat.
- Productes annex VIII
- Amb antelació de 10 dies de l'inici del tractament professional/empresa sol·licitarà a administració local l'autorització per realitzar-lo.
- Administració local: en 2 dies: informar veïns (mitjançant el professional/empresa o directament) sobre el lloc, data, productes a utilitzar. Per tal que tinguin temps suficient per adoptar les precaucions convenientes.
En cas necessari, denegació (indicis de risc o incompliment norma). Silenci administratiu estimatori.

Excepte en centres de recepció

Per plagues de quarantena o d'interès social: només comunicació

Capítol XI – ús de fitosanitaris en àmbits diferents de la producció agrària

Condicions per als **usos professionals no agraris**:

Document assessorament (Annex IX):

- Descripció àrea o recinte
- Justificació de la necessitat del tractament (si és viable mètodes no químics)
- Valoració dels riscos del tractament
- Forma en què s'ha donat prioritat a l'ús de productes de baix risc, en la mesura que es pugui.
- Producte, dosis, tècnica o equip d'aplicació.
- Precaucions que s'han d'adoptar per prevenir riscos. Especial atenció al tipus de públic que pugui entrar en contacte amb el producte.
- Quan procedeixi: senyalització de la zona i terminis de reentrada.

Capítol XI – ús de fitosanitaris en àmbits diferents de la producció agrària

Condicions per als **usos professionals no agraris**:

Pla de treball (Annex X):

- Dades contractant, contractat, assessor i document d'assessorament
- Dades àrea o recinte
- Data o dates previstes per al tractament.
- Vegetals o productes objectes del tractament
- Producte/s a aplicar
- Dosis, tècnica i altres condicions d'ús
- Precaucions a observar, tenint en compte l'etiqueta de cada producte.
- Termini d'espera per accedir als espais o recintes tractats.
- Senyalització de la zona de tractament, si procedeix.

Capítol XI – ús de fitosanitaris en àmbits diferents de la producció agrària

Condicions específiques per als àmbits no agraris:

En espais usats pel públic en general, el responsable del tractament ha de:

- Adoptar les mesures necessàries per evitar l'accés de tercers, durant el tractament i després durant el temps que s'hagi determinat necessari per a cada cas.
- Fer els tractaments en horaris en els que sigui improbable presència de tercers, excepte jardins tancats o que es pugui tancar amb barrera senyalitzada prohibint l'accés.

En espais usats per grups vulnerables:

- Cal el coneixement del director del centre per poder adoptar les mesures preventives que calguin. El director pot proposar data i hora més apropiada amb 48 antelació.

Generalitat de Catalunya

Agència de Salut Pública de Catalunya

Implicació del RD 1311/2012 en l'àmbit de la salut pública

Jornada tècnica

**Conseqüències del Reial decret 1311/2012 sobre l'ús
sostenible de productes fitosanitaris**

Girona, 30 d'octubre de 2012

Irene Corbella